

การปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ในสถานการณ์โควิด 19

The Adaptability of Undergraduate Students of Rangsit University
during the COVID-19 Pandemic

ดวงทิพย์ เจริญรุท. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Duangtip Chareonrook. College of Communications, Rangsit University.

Email: duangtipc@hotmail.com

Received: 25 July 2022 ; Revised: 22 September 2022 ; Accepted: 25 November 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิตในสถานการณ์โควิด 19 ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล (Questionnaire) ซึ่งการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (One-Short Descriptive Study) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะวิทยาศาสตร์ และปกครองมีรายได้ ต่อเดือนอยู่ที่ 30,001 – 50,000 บาท นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต มีการปรับตัวในสถานการณ์ โควิด 19 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง โดยการปรับตัวด้านการเรียน Online ด้านอารมณ์ ด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก

การทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ระหว่างเพศ ชั้นปี และคณะวิชาที่กำลังศึกษา กับการปรับตัวในสถานการณ์โควิด19 พบว่า ลักษณะทางประชากร ด้านเพศ และคณะกับการปรับตัวในสถานการณ์โควิด19 ของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน มีเพียงคุณลักษณะด้านชั้นปี ที่มีความแตกต่างกันในด้านสังคม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ต้องมีการปรับตัวมากกว่า ชั้นปีอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม ที่ส่วนใหญ่ต้องสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในลักษณะการสื่อสารออนไลน์ อาจทำให้เกิดความกังวลในการสื่อสาร ความไม่คุ้นชิน เนื่องจาก เพื่อน ๆ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มาจากหลากหลายพื้นที่

คำสำคัญ : การปรับตัว, สถานการณ์โควิด19, นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

The purpose of this survey is to explore the adaptability of undergraduates at Rangsit University during the COVID-19 Pandemic. The questionnaire results showed that the majority of respondents are first-year female undergraduates who studied in the field of social sciences and their parents' incomes fall between 30,001-50,000 baht. The analysis also demonstrated a moderate level of social-emotional adaptability including adaptability to the situation and online learning but a high level of adaptability to activity participation.

There were no discernible differences among these students except their different study years which exerted much influence in how and the extent to which they had to adapt themselves more actively and quickly than the older students to the new environments and ways of learning. This suggests their needs to make friends and keep up with the class. The struggle for such adaptability may also be caused by social anxiety associated with communication with strangers they meet online.

Keyword : Self-Adjustment, COVID-19, University Students

บทนำ

จากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทย ส่งผลให้ประเทศไทยได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างเข้มงวด โดยกำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางไปที่ชุมชน การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย ๆ และปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับอนามัยทางเดินหายใจ (กรมควบคุมโรค, 21 มีนาคม 2564) ทั้งนี้ สถานการณ์การระบาดดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมหลายๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา (กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ, 2563)

ด้านการศึกษาได้รับผลกระทบจากโรคโควิด 19 ทำให้ต้องปิดสถานศึกษา และเพื่อไม่ให้กระทบกับคุณภาพของนักเรียนนักศึกษา สถานศึกษาในประเทศไทยจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อแวดวงการศึกษาไทยในหลากหลายมิติ ซึ่งมีทั้งด้านดีและเสีย โดยด้านดีทำให้รูปแบบการศึกษาไทยมีการปรับตัว มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาศึกษารูปแบบใหม่ ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ทั่วโลกมาใช้ ส่วนด้านเสียเป็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาออนไลน์ อันเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจ ทำให้เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนต้องหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้น รวมถึงประสิทธิภาพในการเรียนการสอนออนไลน์ทำให้ขาดบางอย่างไป อาทิเช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทำให้เด็กส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ (the standard, 21 มีนาคม 2564) ซึ่งการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการลดปัญหาการรวมกลุ่มคนจำนวนมาก แต่ก็มีบางรายวิชาที่ไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้ อันได้แก่กลุ่มวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการมาก จึงต้องมีการเรียนแบบ Onsite ซึ่งต้องคำนึงถึงพื้นที่ที่มีความปลอดภัย โดยให้ผู้มีหน้าที่ในสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ เช่น การจัดห้องเรียน การจัดพื้นที่โรงอาหาร แต่ต้องเป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) (คณะกรรมาธิการการศึกษา, 2563) ทั้งนี้ มีนักวิชาการและนักวิจัยออกมาศึกษาถึงผลกระทบทางการศึกษาที่เกิดจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 จำนวนมาก โดยผู้วิจัยค้นพบงานวิจัยที่น่าสนใจและสามารถนำมาหาข้อค้นพบกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตได้ คือ งานวิจัยของ กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการปรับตัว

ในสถานการณ์โควิด 19 โดยรวมในระดับมาก โดยนักศึกษาในแต่ละชั้นปีมีการปรับตัวด้านการเรียนและด้านอารมณ์แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยรังสิต เดิมมีการเรียนการสอนในรูปแบบปกติ คือให้นักศึกษาเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยเต็มรูปแบบ มีการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนบรรยาย และแบบภาคปฏิบัติ เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 มหาวิทยาลัยรังสิตย่อมได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่น ๆ โดยมหาวิทยาลัยรังสิตคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคลากรและนักศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อให้บุคคลต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยจึงมีประกาศให้อาจารย์ผู้สอนปรับรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ตั้งแต่การระบาดของโรคในระลอกแรก ทั้งนี้ ในการปรับรูปแบบการเรียนการสอนย่อมส่งผลกระทบหลายด้านทั้งกับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ซึ่งอาจารย์ผู้สอนก็ต้องมีการปรับตัวในการเตรียมการสอนแบบออนไลน์ที่ไม่ค่อยคุ้นเคยมากนัก และสำหรับนักศึกษาเกิดผลกระทบต่อการปรับตัวและความเครียดของนักศึกษาตามมาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของศึกษาที่ลดน้อยลง เนื่องจากการเรียนการสอนออนไลน์เป็นรูปแบบใหม่ที่สังคมไทยยังไม่คุ้นเคย จึงทำให้บางครั้งการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ยังไม่เต็มที่มากนัก ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการทำกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมรับน้องใหม่ กิจกรรมปฐมนิเทศ ส่วนด้านสังคม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้การเข้าสังคม การมีปฏิสัมพันธ์เนื่องจากนักศึกษาต้องงดการทำกิจกรรมทุกรูปแบบในมหาวิทยาลัย งดรูปแบบการสื่อสารแบบกลุ่มคนจำนวนมาก ต้องเว้นระยะห่างทางสังคม และด้านอารมณ์ ส่งผลต่อภาวะความวิตกกังวลในการต้องเข้ามามหาวิทยาลัย หรือการต้องเข้ามาเรียนในห้องเรียน รวมถึงความวิตกกังวลต่อการเรียนรูปแบบใหม่ที่ไม่สามารถเจออาจารย์ผู้สอนได้ตัวต่อตัว

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า การแพร่ระบาดของโรคโควิด19 เป็นการบังคับให้การศึกษาต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย และเทคโนโลยีในช่วงเวลาสั้น ๆ ดังนั้น การช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวในสถานการณ์โรคโควิด19 ได้นั้น จึงเป็นเรื่องที่มหาวิทยาลัยรังสิตให้ความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ และสามารถเอาตัวรอดจากโรคโควิด 19 เช่น การใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาเมื่ออยู่ในที่ชุมชน การล้างมือ การงดกิจกรรมในที่ชุมนุมชน และการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล เป็นต้น ตามทฤษฎีการปรับตัวของ Rogers (อ้างใน กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ, 2563) ที่กล่าวว่า บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจ ยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้ง สามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง สามารถนำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนเองอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้ จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสน ไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบ หากบุคคลไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้จะส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของบุคคลนั้น ๆ อีกทั้ง ยังส่งผลต่อการเรียนและความสำเร็จทางการศึกษาของนักศึกษาอีกด้วย การปรับตัว จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่นำพาบุคคลไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการปรับตัวของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาเป็นกลุ่มที่เกิดผลกระทบต่อการปรับตัวและความเครียดตามมาในหลาย ๆ ด้าน จากการเรียนการสอนออนไลน์ โดยจะศึกษาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต เนื่องด้วย ผู้วิจัยสะดวกต่อการเก็บข้อมูลในสถานการณ์โควิด 19 และนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตยังเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัยระบุไว้ อีกทั้งถือเป็น

องค์ความรู้ใหม่ที่มีมหาวิทยาลัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการเข้าใจและปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอนออนไลน์ได้ต่อไป ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เหมาะสมในสถานการณ์โควิด 19 อันส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดีและให้เกิดประสิทธิผลแนวทางการเรียนการสอนให้มีคุณภาพกับนักศึกษา ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการปรับตัวของนักศึกษาระหว่างเพศ ชั้นปี และคณะวิชาที่กำลังศึกษา

กรอบทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเรื่องการปรับตัว

ตามทฤษฎีการปรับตัวของ (Rogers, 1967) กล่าวว่า บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจ ยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้ง สามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง สามารถนำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนเองอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้ จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสน ไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบ หากบุคคลไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้จะส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของบุคคลนั้น ๆ

ในงานวิจัยของ กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ กล่าวว่า สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างจำกัด ทำให้เกิดผลกระทบต่อการปรับตัวและความเครียดของนักศึกษาตามมาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเรียน พบว่าอาจารย์ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่เช่นเคย ส่วนนักศึกษาถูกจำกัดจำนวนในการเข้าชั้นเรียน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ด้านสังคม นักศึกษาไม่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องทำร่วมกันในชั้นเรียนได้ เนื่องจากต้องเว้นระยะห่างทางสังคม ในการติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบ ด้านอารมณ์ พบว่า นักศึกษามีความเครียดและวิตกกังวลเกี่ยวกับการติดเชื้อโควิด-19 เมื่อต้องเข้าร่วมเรียนในชั้นเรียนที่มีนักศึกษาเรียนร่วมกันจำนวนมาก และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่มีความจำเป็นในการจัด จะต้องทำกิจกรรมทางสังคมห่างกัน 1-2 เมตร ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาในทุกกิจกรรม สร้างความกังวลและความยากลำบากในการเข้าร่วมกิจกรรม

ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการปรับตัวมาใช้เพื่อให้เข้าใจถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษา และเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาให้สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้ อันส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีความสุขในการเรียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

ไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19 เป็นโรคติดเชื้อกลุ่มอาการทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง โดยมีการพบโรคครั้งแรกที่ นครอู่ฮั่น เมืองเอกของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีนในเดือน ธันวาคม 2562 และได้เกิดการแพร่กระจายไปทั่วเกือบทุกประเทศในโลก (วิกิพีเดีย, 21 มีนาคม 2564)

ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ซึ่งมีการติดเชื้อครั้งแรกจากการประกาศของกระทรวงสาธารณสุขไทย เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 ว่าพบนักท่องเที่ยวหญิงวัย 61 ปี สัญชาติจีน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ติดเชื้อโควิด 19 ในประเทศไทย ซึ่งเป็นการพบผู้ติดเชื้อคนแรกนอกประเทศจีน ต่อมาชายไทยวัย 50 ปี ซึ่งขับแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร ได้รับผลตรวจว่าติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เพราะก่อนหน้านี้เขาได้รับผู้โดยสารจากเมืองอู่ฮั่นซึ่งมีอาการป่วยไปส่งโรงพยาบาล ซึ่งถือเป็นคนไทยรายแรกที่ติดไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โดยไม่เคยมีประวัติเดินทางไปประเทศจีนมาก่อน (<https://mgronline.com>, 21 มีนาคม 2564)

จากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทย ส่งผลให้ประเทศไทยได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างเข้มงวด โดยกำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางไปที่ชุมชน การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย ๆ และปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับอนามัยทางเดินหายใจ (กรมควบคุมโรค, 2563) ทั้งนี้ สถานการณ์การระบาดดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา (กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ, 2563)

2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 อวาทิพย์ แว (2563) ศึกษาเรื่อง COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้ สุริดา ขุนพลีก และ จีระนันท์ กลิ่นถ่อศีล ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาแพงเพชร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล (Questionnaire) ซึ่งการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (One-Short Descriptive Study)

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี และคณะวิชา

ตัวแปรตาม คือ การปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ได้แก่ การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวด้านอารมณ์แต่ละบุคคล และการปรับตัวด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรภาษาไทย มหาวิทยาลัยรังสิต

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต หลักสูตรภาษาไทยแบ่งกลุ่มคณะวิชาออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะวิชาแพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 11 คณะ กลุ่มคณะวิชาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 4 คณะ กลุ่มคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 12 คณะ (ยกเว้น วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาลัยนานาชาติจีน สถาบันการทูตและการต่างประเทศ และบัณฑิตวิทยาลัย) กลุ่มคณะวิชาศิลปะและการออกแบบ จำนวน 4 คณะ และกลุ่มคณะวิชาเศรษฐกิจและธุรกิจ จำนวน 3 คณะ (www2.rsu.ac.th/info/rangsit-university, 9 ธันวาคม 2564) ที่ลงทะเบียนเรียน ในภาคการศึกษาที่ 2/2564 จำนวน 7,370 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane (1973) ได้จำนวน 400 คน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสัดส่วน (Quota Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มคณะวิชาละ 80 คน จากนั้น ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามอาคารของกลุ่มคณะวิชาในมหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อให้ได้ข้อมูลตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1 ด้วยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 2 เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่างๆ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่างๆ

สรุปผล

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะวิชาสายสังคมศาสตร์ และปกครองมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 30,001 – 50,000 บาท

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต มีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด 19 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง โดยการปรับตัวด้านการเรียน Online ด้านอารมณ์ ด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ระหว่างเพศ ชั้นปี และคณะวิชาที่กำลังศึกษา กับการปรับตัวในสถานการณ์โควิด19 ได้ว่า ลักษณะทางประชากร ด้านเพศ และคณะกับการปรับตัวในสถานการณ์โควิด19 ของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน มีเพียงคุณลักษณะด้านชั้นปี ที่มีความแตกต่างกันในด้านสังคม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ต้องมีการปรับตัวมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม ที่ส่วนใหญ่ต้องสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ในลักษณะการสื่อสารออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านการเรียน Online

การปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิตในสถานการณ์โควิด 19 ด้านการเรียน Online โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ สามารถทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิดา ชุนพิลิก และ จีระนันท์ กลิ่นถ่อศีล (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตัวเอง นั่นเป็นเพราะนักศึกษาอาจยังไม่คุ้นชินกับการเรียน Online แต่ก็สามารถเรียนรู้และพยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ทั้งมหาวิทยาลัยรังสิตยังมีการเรียนการสอนแบบทางไกลไว้อำนวยความสะดวกกับนักศึกษาที่ไม่สามารถเข้ามาเรียนในพื้นที่อยู่บ้างแล้วบางหลักสูตร ทำให้ นักศึกษาบางกลุ่มมีความคุ้นชินกับการเรียนการสอนออนไลน์อยู่บ้าง สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถเข้าใจสื่อการสอนของอาจารย์ได้ดี นั่นเป็นเพราะ นักศึกษายังอยู่ในระยะการปรับตัวจากการเรียนที่ต้องนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับ กรรณิการ์ แสงสุภา และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 ที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่เช่นเคย ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ Zamira (2020) ที่อธิบายถึงการปรับตัวด้านการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด ไว้ว่า นักศึกษามีการยอมรับรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ ทำให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทักษะการเรียนรู้ไปไม่มากนัก

ด้านอารมณ์

การปรับตัวของนักศึกษา ด้านอารมณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าระบบเรียนออนไลน์ด้วยตัวเองได้ เนื่องจาก ในคาบเรียนแรกของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยรังสิต มีการอบรมอธิบายเกี่ยวกับแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา ดังนั้น นักศึกษาจึงมีความเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเองได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ จักรกฤษณ์ โปดพล (2563) ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา พบว่า การเลือกใช้แพลตฟอร์มใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมในการใช้งานให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ให้สามารถใช้งานคล่องและมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ไม่กังวลการประเมินผลการเรียน ไม่กังวลว่าจะเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่กังวลกับเนื้อหาในการเรียน มั่นใจในผลการเรียน ไม่กังวลเวลาอาจารย์ให้คะแนนงานในกิจกรรมการเรียน และไม่รู้สึกลดเดี่ยวเมื่อต้องเข้าเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องผลของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อการเรียนในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างสุขภาพจิตของ Zamira (2020) ที่พบว่า นักศึกษามีการปรับทัศนคติต่อการเรียนออนไลน์ในเชิงบวก โดยมีความเครียดและความวิตกกังวลต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสังคม

การปรับตัวของนักศึกษา ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พอใจและปฏิบัติตามมาตรการของมหาวิทยาลัยได้อย่างดี นั้นเป็นเพราะนักศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเล่าเรียนศึกษาหาความรู้ บวกกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ที่เกิดขึ้นทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ Andrews and Roy (อ้างถึงใน ภัทรานี ไพบูลย์, 2537) ซึ่งอธิบายกลไกเกี่ยวกับการปรับตัว ไว้ว่า พฤติกรรมการปรับตัวตอบสนองบทบาทหน้าที่ (Role function) เป็นพฤติกรรมการปรับตัว เพื่อสนองความต้องการและคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม หรือการยอมรับของบุคคลอื่น ในสถานการณ์ใดก็ตามที่บุคคลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้ บุคคลจะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้การแสดงบทบาทของตนเป็นไปตามปกติ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในขณะที่เรียนเสมอ ๆ อาจเป็นเพราะการวิตกกังวลเมื่อไม่ได้อยู่รวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ เหมือนการเรียน Onsite สอดคล้องกับ กรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 พบว่า นักศึกษาไม่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องทำร่วมกันในชั้นเรียนได้ เนื่องจากต้องเว้นระยะห่างทางสังคม จึงส่งผลต่อการกล้าแสดงออก แต่หากผู้สอนรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาการปรับตัวด้านนี้ของนักศึกษา อาจมีการจัดหาทวิวิธีในการเสริมสร้างความมั่นใจ และกระตุ้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ได้ สอดคล้องกับ กนกวรรณ สุภาภรณ์ (2563) ที่สรุปเรื่องทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่ ไว้ว่า การกระตุ้นให้นักเรียนได้สื่อสารกันระหว่างที่เรียนออนไลน์ โดยการให้พวกเขาทำโปรเจกต์ หรือมอบหมายงานให้ทำร่วมกัน ผ่านกระดานสนทนาหรือการประชุมออนไลน์ ก็จะช่วยให้นักเรียนได้สื่อสารกันมากขึ้น และรู้สึกว่าเหมือนอยู่ในห้องเรียนจริงๆ ซึ่งถือเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมที่ดีอีกด้วย การผสมผสานที่ดีของงานกลุ่มและงานเดี่ยวเป็นวิธีที่ดีที่จะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจว่าการเรียนรู้ออนไลน์นั้นประสบความสำเร็จ รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่หลากหลายนี้จะช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ออนไลน์ของนักเรียน และสอนพวกเขาถึงความสำคัญของการบรรลุเป้าหมายการทำงานกลุ่มและการสร้างความสำเร็จส่วนบุคคล

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

การปรับตัวของนักศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยภายใต้มาตรการการป้องกันของทางมหาวิทยาลัย รองลงมา คือ ไม่กังวลในการเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์กับทางคณะวิชาและมหาวิทยาลัย เข้าร่วมกิจกรรมเพราะเข้าใจและเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม และสามารถแบ่งเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นการปรับตัวที่ดีของนักศึกษา สอดคล้องกับ Tindall (1959) ที่กล่าวถึงลักษณะการปรับตัวที่ดี คือ สามารถผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออกให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมได้ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริงของสังคมได้ เช่นเดียวกับ งานวิจัยของกรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) ศึกษาเรื่องการปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 ที่พบว่า การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงในสถานการณ์โควิด 19 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักศึกษาได้เลือกตามความสนใจ ถึงแม้จะอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 แต่ทางมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีความห่วงใยในสุขภาพอนามัยของนักศึกษา จึงได้มีมาตรการการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เพื่อป้องกันโรคโควิด 19 ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการทำกิจกรรมให้เหมาะสมในช่วงสถานการณ์โควิด 19 เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยรังสิตที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมต่างให้เหมาะสมกับสถานการณ์โควิด 19 โดยคำนึงถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพของนักศึกษาเป็นสำคัญ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สามารถสรุปผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยรังสิต ระหว่างเพศ ชั้นปี และคณะวิชาที่กำลังศึกษา กับการปรับตัวในสถานการณ์โควิด 19 ได้ว่า ลักษณะทางประชากร ด้านเพศ และคณะกับการปรับตัวในสถานการณ์โควิด 19 ของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน มีเพียงคุณลักษณะด้านชั้นปี ที่มีความแตกต่างกันในด้านสังคม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ต้องมีการปรับตัวมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคมที่ส่วนใหญ่ต้องสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ในลักษณะการสื่อสารออนไลน์ สอดคล้องกับ ธนศ อังคศิริสรรพ (2564) ที่เขียนบทความเกี่ยวกับการปรับตัว ฝ่าวิกฤตของผู้เรียนและผู้สอน ในการเรียนออนไลน์ที่มีเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง ระบุว่า อุปสรรคของการเรียนออนไลน์อย่างหนึ่ง คือ ปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมที่ลดน้อยลงเป็นปัญหาที่ทั้งนักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอนมากกว่าครึ่งเผชิญ โดยพบว่า นักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอนเกินครึ่งมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่อ่อนแอลงในช่วงเรียนออนไลน์โดยขาดโอกาสได้พบปะมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และเพื่อนร่วมชั้นบวกกับความรู้สึกโดดเดี่ยวจากการต้องเว้นระยะห่างทางสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

- 1) การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 ในการศึกษาครั้งต่อไป สามารถใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน เพื่อขยายขอบเขตผลการศึกษาทั้งในแง่การปรับตัวของทั้งสองกลุ่ม
- 2) ในการศึกษาครั้งต่อไป สามารถศึกษาการปรับตัวด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี การดำเนินชีวิต เป็นต้น
- 3) ในการศึกษาครั้งต่อไป สามารถปรับเปลี่ยนการศึกษารับตัวในสถานการณ์อื่น ๆ ของนักศึกษาได้

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สุภาภณ. (2564). *ทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/372>.
- กรรณิการ์ แสงสุภา และคณะ. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทัศน์*, 6(2), 83-97.
- คณะกรรมการการศึกษา อุฒิสภา. (2563). รายงานการวิจัย เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย. www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20COVID-19%20เอกชน.pdf
- จักรกฤษณ์ โปดพล. (2563). *การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา (Online Learning Management: New Normal of Education)*. <https://slc.mbu.ac.th/wp-content/uploads/2020/06/pd>
- ณศ อังคศิริสรรพ. (2564). การปรับตัวฝ่าวิกฤตของผู้เรียนและผู้สอน ใน 'การเรียนออนไลน์ ' ที่มีเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง <https://www.salika.co/2021/09/15/lenovo-education-solution/>
- สุธิดา ขุนพิลิก และ จีระนันท์ กลิ่นถ่อคิด. (2550). การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. งานวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ผู้จัดการออนไลน์. *คนไทยติดเชื้อโควิด-19 ในไทยครั้งแรก*. <https://mgronline.com/infographic/detail/9640000002424>
- ภัทรานิ ไพบูลย์. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์ ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงเนื่องจากการตั้งครรภ์ ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาล ในสังกัดกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. th.wikipedia.org/wiki/โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา_2019
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. *วารสารสมาคมวิชาชีพสุขภาพศึกษา*. 35 (1), 24-106.
- The standard team. *จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาโลก*. <https://thestandard.co/the-important-change-of-world-education/>
- Tindall, R.H. (1959). *Relationship Among Measures of Adjustment Reading in the Psychology Adjustment*. New York : McGraw-Hill.
- Rogers. (1967). *Client-Centered Therapy*. Boston Houghton Mifflin.
- Zamira H. (2020). *The Impact of COVID-19 on higher education: A study of interaction among students' mental health, attitudes toward online learning, study skills, and changes in students' life*. <https://www.researchgate.net/publication/341599684>